

U S T A V

evangeličke hrišćanske crkve augsburške i stepena. Ona je sama ovlaštena da u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

O D E L J A K I.

Verska, državno-pravna i crkveno-svojstva, jedino svojih crkvenih vlasti, osnovna načela crkve.

Član 1.

Evangelička hrišćanska crkva augsburške veroispovesti stoji isključivo na osnovu Svetog pisma i drži se u nauci i u životu, nepromjenjene augsburške veroispovesti i ostalih evangeličko-lutherskih veroispovestnih spisa, kao i apostolske i Atanasijske veroispovesti.

Član 2.

Evangeličku hrišćansku crkvu augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca sačinjavaju svi njeni članovi, koji žive bilo u organiziranim opštinama, bilo rasijano.

Član 3.

Evangelička hrišćanska crkva augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca je javno-pravno telo. Ona ima potpunu autonomiju i samostalno, u granicama zakona, raspoređuje i upravlja svim svojim poslovima.

a/ Crkva odredjuje sama svoje praznike, službe Božije i njihov red, kao i či-

tavo svoje bogoštovlje. Odredbe u tome pravcu mogu uslediti jedino od nadležnih crkvenih vlasti.

b/ Crkva sama postavlja svoje sveštenike, ostale činovnike i sluge svake vrsti i stepena. Ona je sama ovlašćena odlučivati o tome: ko se ima postaviti u njenu službu ili iz nje otpustiti. Crkveni su nameštenici podređeni, u svom zvaničnom svojstvu, jedino svojim crkvenim vlastima i crkvenoj disciplinarnoj vlasti.

Član 4.

Evangelička hrišćanska crkva augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca pokriva svoje potrebe iz sopstvenih sredstava, a da se ne odriče državne pomoći, koja joj pripada po državnom ustavu. Njoj pripada pravo da ubire od svojih članova danke, poreze i namete, da priređuje sakupljanja, da pribavlja i poseduje pokretni i nepokretni imetak, da prima zadužbine i legate i da s njima slobodno i samostalno raspolaže. Ovo pravo pripada svakom autonomnom crkvenom telu i društvu što ga odobre crkvene oblasti.

Član 5.

Evangelička hrišćanska crkva augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca hoće da se, prema drugim crkvenim društvima u državi, drži načela ravnopravnosti, a državi da služi odgajanjem i poučavanjem mladeži, požrtvovnim negovanjem vere i moralnog

života, te vodjenjem matica.

Za ove usluge može crkva da prima od države materijalnu pomoć.

Svo Član 6.

U senioratima, u koje spadaju i članovi helvetske veroispovesti, ujemčuje se ovima poštovanje njihove veroispovesti; njihova se institucionalna prava i dužnosti uređuju naročitim senioratskim pravilima, koja mora da odobri evangelička Zemaljska crkva augsburške veroispovesti.

Član 7.

Evangeličkoj hrišćanskoj crkvi augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca pripada pravo, da propoveda svoju veru i nauku na osnovu evangeličke dužnosti po svojim za to pozvanim slugama, i to kako u sopstvenim zavodima tako i javno, usmeno i pismeno, i da na osnovu slobode vere i savesti, koja joj pripada, ustaje protiv nepravde i nepravičnosti bilo koje vrste

sa evangelički Član 8.

Evangelička hrišćanska crkva augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca drži se onih škola, što ih je sama osnovala, a koje su joj ujemčene državnim zakonima i ustavom; smatra ove, kraj dobrotvornih uredaba, svojim sastavnim delovima; traži za sebe pravo, ujemčeno državnim zakonima i ustavom, da u njima poučava svoju mladež u svojim naukama i u ma-

terinskom jeziku, i da je odgaja po svojim osnovnim načelima.

Član 9.

Sva autonomna tela evangeličke hrišćanske crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca imaju pravo osnivati škole svakog stepena sa pravom javnosti i uzdržavati već postojeće, osnivati dobrotvorne, dobrobitne i penzijske ustanove kao i ustanove spoljne i unutrašnje misije, uzdržavati ih i upravljati njima u granicama državnih zakona.

Član 10.

U svrhu unapredjenja crkvenih ciljeva i svesnog verskog života, mogu autonomna tela i članovi evangeličke hrišćanske crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca u granicama ustanova državnih zakona osnivati društva, koja stoje pod vodstvom i nadzorom crkve, te mogu, radi njege evangeličke solidarnosti stupiti u vezu sa evangeličkim hrišćanstvom.

Član 11.

Evangeličkoj hrišćanskoj crkvi augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca pripada pravo za unapredjenje svojih interesa i interese čitave evangeličke crkve augsburške veroispovesti, da putem svojih najviših tela podržava versko-bratske oanošaje sa svim zemaljskim crkvama njezine veroispovesti, da zamoli i da prima pomoć

inozemnih crkvenih tela i pojedine verske braće, ili da im takvu pomoć daje.

Član 12.

Evangeličkoj hrišćanskoj crkvi augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca pripada pravo sopstvenog zakonodavstva. Ovo pravo ona vrši po zakonitom Sinodu. Sve ostale poslove njezine uređuju i rešavaju njeni zakonito izabrani dostojanstvenici te u ovom zakonu navedena, postepeno ustrojavana svojom upravom i nadležnošću. Za izvršavanje svojih rešenja i presuda, kao i pri utorivanju crkvenih nameta i davanja bilo koje vrste, crkva se može poslužiti pomoću državne vlasti, ali samo putem neposredno pretpostavljenih crkvenih vlasti. Ni država ni njene vlasti ne mogu uskratiti svoju pomoć u ovim slučajevima.

Član 13.

Autonomna tela evangeličke crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca jesu: crkvene opštine, seniorati, distrikti i zemaljska crkva.

Član 14.

Sinod deli zemaljsku crkvu u dva distrikta. Zapadni distrikt sastoji se iz dosadašnjeg hrvatskog seniorata augsburške veroispovesti, iz nemačko-evangeličkog seniorata augsburške veroispovesti u Prekmurju, iz evangeličkog sinoda Bosne i Hercegovine, te iz hrvatsko-slavonskog evangeličkog seniorata augsburške veroispovesti; - istočni distrikt: iz evangeličkog

seniorata za Srbiju, iz banatskog evangeličkog seniorata augsburške veroispovesti, te iz bačkog evangeličkog seniorata augsburške veroispovesti. Teritorijalna površina spomenutih seniorata računa se po vremenu zakonodavstva.

Član 15.

U evangeličkoj hrišćanskoj crkvi augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, sva crkvena vlast ima svoj koren u crkvenoj opštini.

Član 16.

U zakonodavstvu i na svim stepenim uprave čuva se ravnopravni upliv svešteničkog i svetovnog staleža.

Član 17.

Svaka viša crkvena vlast ima dužnost da pazi, da pravno i delatno područje podređenih joj vlasti ostane nepovredjeno i čitavo sačuvano.

Ako bi se izvan crkveni faktori neovlašteno umešali u to pravno i delatno područje crkve, imade vrhovna crkvena vlast kod državnog saveta prigovoriti i žaliti se.

Član 18.

Svako autonomno crkveno telo ima pravo i dužnost, da sebi ustroji pravila, no koja ne smiju biti u protuslovlju sa pravilima viših crkvenih tela i sa crkvenim zakonima.

Član 19.

Svaki crkveni činovnik odgovaran

je osobno i imovinskopravno za svoje uredovne čine i propuštaje.

Član 20.

Zborovi su crkvenih tela javni i nisu vezani za dozvolu vlasti.

Član 21.

O objavljenim pretresima ima se sastaviti protokol, koji se mora overiti.

Član 22.

Zvanični jezik raznih crkvenih tela jeste njihov bogoštovni jezik.

Član 23.

Evangelička hrišćanska crkva augburške veroispovesti ima pravo, da po vlastitim naodjenju osniva nova autonomna crkvena tela, kao javnopravne ustanove, ili da postojeće preudesi.

Član 24.

Prava i dužnosti sveštenika i drugih nameštenika crkve odredjuju i obskrbu njihovu, u slučaju starosti ili nesposobnosti za službu, regulišu posebni crkveni zakoni, što će ih sinod stvoriti.

O D E L J A K II.

C r k v e n a o p ć i n a.

Član 25.

Najniže crkveno telo, organizovano u svrhu zajedničkog izvršivanja vere i evangeličko-hrišćanskog života jeste crkvena opština.

Njoj pripada pravo samouprave na unutrašnjem crkvenom i imovinskom pravnom polju. ona namešta sama, u skladu

sa crkvenim ustavom i sa odnosnim propisima, svoje sveštenike, činovnike i sluge, bira predsedništva viših crkvenih tela i zastupnike za sinod i šalje u senioratsku skupštinu, osim predsedništva, od svakih započelih 500 duša po jednog zastupnika sa punomoći, a od svakih započelih 1000 duša po jednog zastupnika sa izvadkom iz protokola.- Izaslanici sa izvadkom iz protokola imaju savjetujući glas, te su u danom slučaju, zamjenici izaslanika sa punomoći.

Član 26.

Organizovane crkvene opštine sa župnim uredom jesu opštine matice; a one bez župnog ureda, filijalne opštine, mjesta, u kojima stanuju evangelički hrišćani augsburške veroispovesti bez crkvene organizacije, čine diasporu. Opštine matice, iz kojih se obskrbljuje diaspora, jesu misione opštine.

Član 27.

Sve političke opštine u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, u kojima stanuju evangelički hrišćani, dodeljuju se jednoj opštini matici.

Član 28.

Svaki evangelički hrišćanin augsburške veroispovesti postaje članom jedne crkvene opštine, ako se je na njenom području kroz 6 nedelja stalno nastanio.

Član 29.

Izlučenje iz veze s jednom

crkvenom opštinom preseljenjem, smrću ili prelazom, ne ukida dužnost uplate zaostalih prinosa.

Član 30.

Upravljajuća i zastupajuća vlast crkvene opštine je opštinska skupština, koju na osnovu izbornog i skupštinskog pravilnika redovno saziva predsedništvo opštine.

Član 31.

Svaki samostalni punoletni muški član crkvene opštine, koji doprinosi teretima opštine, koji je uplatio sve crkvene namete i danke, te koji je primljen u birački spisak crkvene opštine, ima savetujući i odlučujući glas na opštinskoj skupštini.

Opštinski član može da vrši svoja prava samo u crkvenoj opštini svog stalnog boravišta.

Svi sveštenici, činovnici i sluge crkvenih opština jesu, od ureda, članovi opštine.

Član 32.

Samostalne žene ili žene, koje žive u mešovitom braku, a koje pomažu snositi terete crkvene opštine, mogu se dati zastupati u skupštinama po jednom članu opštine, koji ima izborno pravo. Jedan zastupnik može da primi samo jednu punomoć. Ova mora biti potpisana od dvojice svedoka.

Član 33.

Članovi filijala i diaspore

imaju pravo opštinskog člana u opštini matici, ako pomažu snositi njene terete.

Član 34.

Opštinska skupština pregleda godišnji zaključni račun, određuje pro-račun i odgovarajući porezni ključ, poziva ili bira prezbiterij, odnosno opštinsko zastupstvo i opštinske činovnike, ustanovljuje pozivno pismo i prinadležnosti nameštenika i rukovodi u opšte svim opštinskim poslovima.

Član 35.

Opštine matice mogu da upostave opštinsko zastupstvo od 30-120 članova, koji stupaju u sva prava opštinske skupštine, osim izbora sveštenika, izbora prezbiterija, članova sinoda i samoga opštinskoga zastupstva.

Član 36.

Članovi opštinskog zastupstva jesu: svi članovi prezviterija i izabrani članovi opštinskog zastupstva, čiji mandat traje šest godina, a od kojih se polovina bira iznova svake tri godine. Posle prve tri godine istupa polovina, na koju pane kocka.

Član 37.

U svakoj se opštini ima izabrati jedan prezviterij, radi uzdržavanja reda u crkvi i u školi i radi hrišćanskog dobročinstva.

Član 38.

Članovi prezviterija jesu:

sveštenik, inspektor i podinspektor,
crkveni otac /blagajnik/, perovodja, od-
vetnik, jedan učitelj /kantor/, jedan
veroučitelj i po opštinskoj skupštini
izabrani prezviteri, kojih broj ustanov-
ljuje svaka crkvena opština za se.

Član 39.

Za prezvitere se imaju izabrati
oni članovi opštine, koji su crkvi pri-
vršeni, koji su odani svojoj veri, koji
su neporočni, koji su navršili 24. godinu
svoga života, koji marljivo posećuju
službu Božiju, koji se godišnje pričešću-
ju i verno izvršuju i ostale crkvene
dužnosti. Ko, na štetu naše crkve, daje
revers u pogledu vere svoje dece, taj
nemože biti izabran.

Član 40.

Redovnog župnika postavlja
Prezviterij, kao uže zastupajuće
opštinska skupština, u smislu statuta
telo crkvene opštine, ima sledeća prava
i dužnosti:

Član 41.

Zastupa opštinu prema vani, brine se
za uzdržavanje reda u crkvi i pri služ-
bi Božjoj, potpomaže župni ured u nezi
krišćanskog života, ima dužnost starati
se za općinsku sirotinju, za bolesnike,
udove i siročad, nadgleda redovito
vodjenje opštinskih knjiga, rešava manje
poslove samostalno, sastavlja i opštini
pohaša zaključni račun i proračun
i pripravlja opštinsku skupštinu.

Član 41.

Predsedništvo crkvene opštine
opštinske skupštine, opštinskog zastup-

stva i prezviterija sačinjavaju sveštenik i crkveni inspektor.

Član 42.

Zvanična služba na slovu Božijem i na sakramentima, vodjenje duhovnih poslova i unutrašnje misije /pre svega nega mladeži i posećivanje bolesnika, zatim delovanje na kulturnom i socijalnom polju/, kao i nadzor nad školama crkvene opštine i vodjenje upravnog saobraćaja sa svetovnim i crkvenim vlastima, dužnost je sveštenika.

Za potpomaganje njegovo mogu se nadmestiti pomoćni sveštenici, kao i djakonski obrazovani pomagaći /leviti/ i pomagačice, no koji vrše svoju službu po uputama sveštenika.

Član 43.

Redovitog župnika postavlja opštinska skupština, u smislu statuta o izboru i kvalifikaciji sveštenika.

Član 44.

Za župnika ili pomoćnog sveštenika jedne opštine može biti postavljen samo onaj evangelički hrišćanin augsburške veroispovesti, koji je propisao svršio jednu evangeličku teološku visoku školu, položio stručne ispite propisane statutom o izboru župnika, te je ordiniran po jednom evangeličkom biskupu augsburške veroispovesti i kod ordinacije zaklet na evangeličko-lutersku veroispovest. Redoviti župnik mora da je navršio 24. godinu života, te da je delovao, naj-

manje godinu dana, kao pomoćni sveštenik. Za seniorate sa mešovitim veroispovestima vrede propisi posebnih senioratskih statuta, predviđenih u čl. 6.

Član 45.

Za inspektora crkvene opštine imade se izabrati jedan crkveni privrženik, pobožni, inteligentni i materialno nezavisni član evangeličke crkve augsburške veroispovesti, koji prema crkvenoj opštini ne stoji ni u kakvom službenom odnošaju, te ne prima od nje plaće ili honorara i koji je državljanin Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. On je čuvar imanja i prava crkvene opštine, vodi nadzor nad crkvenim nameštenicima, čuva ugled njihov, kao i crkvenih činovnika, stara se, da ovi svoje plaće čitave i tačno dobivaju i rukovodi svim poslovima opštine u sporazumu sa župnikom sa jednakim pravom i jednakom odgovornošću. Njegova je služba počasna služba. On se bira na šest godina.

Član 46.

Dalje su činovnici crkvene opštine: podinspektor i blagajnik. Osim toga, prema potrebi i običaju: crkveni otac, kurator, perovodja, odvetnik, učitelji, veroučitelji i kantori. Povrh toga može svaka crkvena opština po potrebi namestiti još druge činovnike.

Član 47.

Crkvene su opštine dužne, da svojim sveštenicima i činovnicima

osiguraju dovoljan dohodak, da uzdržavaju ugovorom obećane zgrade i zemljišta u dobrom stanju i da snose javne terete koji na njih otpadaju.

Ako župnik umre, čitav dohodak, računajući od dana župnikove smrti kroz pola godine, pripada njegovoj udovici, odnosno njegovoj nezbrinutoj deci. Osnovna plata župnikove ne može biti, pri istom stanju opštine, nikad manja, nego što je bila plata njegovoga predsasnika.

U tu svrhu moraju se u opština koje svoje sveštenike dovoljno ne plaćaju plate revidirati i tamo, gdje su se svoje vreme sastojala iz davanja u naravi, koja su se otkupila u vrednosti, što danas nikako ne odgovara, moraju se uspostaviti, barem približno, prvobitne plaće.

Član 48.

Opštine su dužne plaćati pri-nose zakonom određene za pokriće potreba viših crkvenih tela.

Član 49.

Pošto crkvene opštine nisu samo pravna tela, nego treba da budu u prvom redu verske i ljubavne zajednice, živi članovi na telu Hristovu, to se mora u njima revno i sistematski brinuti za dušu, baviti se unutrašnjom misijom i evangelizacijom, staranjem za mladež, negom siromašnih i bolesnika i u opšte delatnošću hrišćanske ljubavi, po uputi sveukupne crkve.

III. O D E L J A K.

delatnost Seniorat.

opštinskih Član 50. Uredba

seniorata Sjedinenjem više crkvenih

opština stvara se seniorat, kao viša

oblast za crkvenu upravu i uredjenje

njihovo. Nastoji, da u svakoj crkvenoj

opštini vlada Član 51. angelički duh, i ne

požrtvovani Na čelu seniorata stoji senior

i inspektor seniorata. Oni čine predse-

ništvo seniorata i senioratske skupštine

rukovode svim poslovima seniorata sa

jednakim pravom i jednakom odgovornošću.

U slučaju ako su oni zaprećeni, može ih

zastupati konsenior, odnosno podinspektor

seniorata ili po službi najstariji žup-

nik, odnosno opštinski inspektor.

i naredaba. Član 52.

Seniora biraju iz reda župnika,

koji deluju u području seniorata, sa osta-

lim činovnicima seniorata, crkveno opštins-

ke skupštine na 6 godina. On mora biti

državljanin Kraljevine Srba, Hrvata i

Slovenaca. Ako se mesto seniora isprazni

pre isteka mandata, onda vredi izbor novo

izabranog seniora do isteka mandata

ostalih senioratskih činovnika.

inspektorom da čini poslove seniorata

jedanput Senior upravlja sa senioratskom

kancelarijom i posreduje u zvaničnom

saobraćaju sa svetovnim i višim crkvenim

vlastima.

Član 54.

Glavne su zadaće seniora:

a/ Nadgleda dušobrižničku i upravnu delatnost župnika, kao i delatnost ostalih opštinskih tela i svih uredaba opštine i seniorata.

b/ Vodi brigu o čistoti evangeličke nauke i pravom rukovanju sa sakramentima.

c/ Nastoji, da u svakoj crkvenoj opštini vlada pravi evangelički duh, da se požrtvovnim staranjem za dušu, evangelizacijem i unutrašnjom misijom probudi i ojača vera, koja ljubavlju postaje delotvorna, vernost crkvi, evangelička solidarnost i da se održavaju red, sloga i mir.

d/ U opšte pazi na to, da svaki na-
meštenik, svako telo i svaki član opštine i seniorata verno vrši svoje dužnosti izviruće iz evangelijske, iz crkvenih zakona i naredaba.

e/ Stoga on može u svako doba zatražiti od opština tačan izveštaj o svakoj ograni dušostarateljske i upravne delatnosti.

Član 55.

U svrhu temeljitog uvida u prilike opština i u delatnost činovnika, te radi delotvorne nege versko-bratske solidarnosti, ima senior sa senioratskim inspektorom da kroz šest godina makar jedanput poseti opštine i njihove filijale

Ako u kojoj opštini nastaju trzavice tamo treba senior da osobno dodje i da nastoji, da ih ukloni.

Član 56.

O svome uredovanju i o svim

važnim crkvenim događajima senior tačno izveštava senioratsku skupštinu.

Član 57.

Za senioratskog inspektora ima se izabrati jedan crkveni privrženi, naobraženi, u širokim krugovima ugledni član evangeličke crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, koji je državljanin Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Izbor njegov obavlja se na 6 godina, na isti način, kao kod seniora.

Član 58.

Senioratski su činovnici još: konsenior i podinspektor seniorata, perovodja, odvjetnici i blagajnici.

Osim toga može seniorat prema potrebi da namesti još izvanredne činovnike.

Član 59.

Upravna i zastupajuća vlast seniorata je senioratska skupština, koju sazivaju senior i senioratski inspektor redovito jedamput godišnje, a zatim prema potrebi.

Član 60.

Članovi senioratske skupštine jesu od ureda:

a/ Predsedništva i svi činovnici seniorata te članovi senioratskog sudbenog stola.

b/ Župnici ili upravitelji župa i inspektori opština. Putem izbora:

c/ Zastupnici crkvenih opština, dva zastupnika izbarana po crkvenom učiteljstvu i dva kantora po redu godina službe.

IV. Član 61.

U delokrug senioratske skupštine spada pretres svih crkvenih i upravnih pitanja, koja se tiču seniorata.

Ona pretrese u prvom redu, izviještaj predsedništva; ona je prizivna vlast protiv opštinskih rešenja i odredaba senioratskog predsedništva; ona ustanovljuje proračun seniorata; stara se putem oprezovanja o njegovom pokriću; odredjuje

plate senioratskim činovnicima; odredjuje potrebno za popunjenje izpražnjenih mesta seniora i senioratskog inspektora; bira osim seniora i senioratskog inspektora, sve činovnike seniorata, članove senioratskog sudbenog stola i raznih odbora, te šalje zastupnike na distriktualnu skupštinu, i to:

1. Od ureda:
 - a/ Predsedništvo i svi činovnički mesta dva, sa 6-10 župničkih mesta distrikta, kao i članovi distriktualnog stola, sa 11-20 šest, sa preko 20 osam zastupnika, po pola iz reda sveštenika i evanđeličkih hrišćana svetskog staleža. Njima se imaju savetujući i odlučujući glas na distriktualnim skupštinama.

Osim toga može svaki seniorat da izaslati dva zastupnika crkvenog distrikta, po dva zastupnika crkvenih društava i jedan izvan crkve, koji tamo imaju samo savetujući glas.

Član 62.

Seniorati imaju da snose troškove javaju biskup i distriktualni inspektor distrikta.

IV. O D E L J A K.

D i s t r i k t.

Član 63.

Sjedinjenjem više seniorata u svrhu vođenja i upravljanja njihovih zajedničkih poslova, stvara se crkveni distrikt.

Član 64.

Vodeća i upravljajuća oblast crkvenog distrikta je distriktualna skupština, koju sazivaju biskup i distriktualni inspektor po pravilu godišnje jednomput, a osim toga po potrebi.

Član 65.

Članovi distriktualne skupštine jesu:

I. Od ureda.

a/ Predsedništvo i svi činovnici distrikta, kao i članovi distriktualnog sudbenog stola.

b/ Predsedništva seniorata.

2. Putem izbora:

a/ Zastupnici seniorata.

b/ dva zastupnika crkvenog učiteljstva distrikta.

c/ dva zastupnika crkvenih društava distrikta.

Član 66.

Predsedništvo distrikta sačinjavaju biskup i distriktualni inspektor, a u slučaju, da bi oni bili sprečeni ili da bi njihova mesta ostala prazna, po službi najstariji senior, odnosno senioratski inspektor.

Član 67. Distriktualna skupština pre-
tresa sva crkvena i upravna pitanja, što
se distrikta tiču, a u prvom redu izveštaj
predsedništva; ona je prizivna vlast protiv
zaključaka senioratskih skupština, nadzire
imovinu i sve uredbe distrikta; ustanovljuje
proračun; stara se putem oporezovanja o
njegovom pokriću; odlučuje konačno u pogle-
du pozivnih pisama i plata crkvenih činov-
nika, bira osim biskupa i distriktualnog
inspektora, sve činovnike distrikta, od-
redjuje njihove prinadležnosti; bira čla-
nove distriktualnog sudbenog stola i svih
distriktualnih odbora, kao i po tri duhovna
i svetovna zastupnika za skupštinu zemalj-
ske crkve te u slučaju ispražnjenja od-
redjuje sve, što je potrebno za popunjenje
mesta biskupa i distriktualnog inspektora.

Član 68.
Biskupa biraju skupština crkve-
nih opština iz reda redovitih sveštenika,
koji deluje u području distrikta. Za bisku-
pa može biti izabran samo državljanin
Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. On je
vrhovni pastir distrikta, pazi na čistoću
nauke u crkvama i školama, nadzire opštine
i dušostaratelje i nastoji, da se u čitavom
distriktu u svim opštinama i u diaspori
medju mladeži i odraslima vrši pravo dušo-
starateljstvo.

Član 69.

Sam biskup ima pravo ordinirati
kandidate za duhovni ured te on posvećuje

i crkve, ali ga može u potpunjem zastupati
dotični senior. On upravlja biskupskom
kancelarijom.

godina na isti član 70. kao senioratski

Činovnici Biskup imade radi delotvornog
izvršavanja vrhovne pastirske dealtnosti,
radi poučavanja i svetovanja pastira i
opština, radi unapredjenja evangeličke
hrišćanske zajednice, radi nadziranja i
gdje treba poboljšanja stanja u opština-
ma, ove po mogućnosti posećivati.

Član 71.

Distriktualnog inspektora bira-
ju skupštine crkvenih opština iz reda sve-
tovnih članova evangeličke crkve augs-
burške veroispovesti u Kraljevini Srba,
Hrvata i Slovenaca, na dvanaest godina.
On treba da bude pobožan, crkvi privržen,
visoko naobražen, u crkveno pravnim pitan-
jima iskusan, ugledan čovek, državljanin
Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, koji
vodi sa biskupom poslove distrikta sa
jednakim pravima i dužnostima.

I. Odredju član 72.

Biskup i inspektor distrikta
mogu da se obrate u interesu crkve i
škole, kao i u interesu pojedinaca, pred-
stavkama na vladu.

Činovnike Oni posreduju izmedju zemaljske
crkve i ostalih crkvenih tela, kao i iz-
medju države i potonjih.

Član 73. crkve i crkvenih

tela svih Medju redovite činovnike

distrikta spadaju još: perovodja, blagaj-

nici, odvetnici, račinarski revizori. Osim toga može distrikt da namesti još izvanredne činovnike. Svi se biraju na šest godina na isti način kao senioratski činovnici.

Zemaljsku V. O D E L J A K.

Z e m a l j s k a c r k v a.

Član 74.

5. Zemaljsku crkvu sačinjavaju oba distrikta, ujedinjena u svrhu njihovog vođenja upravljanja i uređenja.

Član 75.

Zastupajuća i vodeća oblast zemaljske crkve, kao najvišeg autonomnog tela evangeličke hrišćanske crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, jeste skupština zemaljske crkve, koja se ima sazvati po potrebi.

Član 76.

8. Skupština zemaljske crkve jeste vrhovna upravna vlast i u svim poslovima, koji nisu upućeni crkvenom sudstvu, vrhovna apelaciona i rešavajuća oblast.

I. Odredjuje i raspolaze u svim pitanjima zemaljske crkve, koja se ne uređivaju putem crkvenog zakonodavstva, nego statutima.

2. Bira, osim generalnog inspektora činovnike zemaljske crkve, članove vrhovnog crkvenog sudišta i generalnih odbora.

3. Ona je vrhovni čuvar Autonomije, prava i imanja zemaljske crkve i crkvenih tela svih stepena, te kao takova vodi brigu

a/ da se prava i imanje zemaljske

crkve i podređenih joj tela ne krnje i
b/ da im se državna potpora podeli
u visini njihovih potreba i u razmjeru
prema drugim veroispovestima.

4. Ona ima pravo, da sbe a time i
zemaljsku crkvu daje zastupati prema
vani od predsedništva ili osim toga od
drugih delegata.

5. Ona je dužna u svojoj celini ili
preko svoga zastupstva, da ustane protiv
svake nepravde i svake štete, što su na-
neseni crkve, ili što su snovane protiv
nje, i da zahteva, da se ove uklone.

6. Stara se za vlastite potrebe i za
potrebe zemaljske crkve, te nadzire ruko-
vanje sa imetkom ove potonje.

7. Vodi brigu o svima opštinama, o
njihovim dušebrižnicima, učiteljima i
ostalim nameštenicima.

8. Nadzire rešenja nižih crkvenih
tela i delatnost crkvenih oblasti svakog
stepena.

9. Stara se za naobrazbom sveštenika
učitelja i kantora.

10. U opšte pazi na to, da se služba
na slovu i sakramentu, delo dušebrižništva
i versko-bratske ljubavi, unutrašnje i
spoljne misije u odgovarajućim zavodima
i udruženjima, uprava vascele crkve i
svih crkvenih tela verno i ispravno vrši.

Član 77.

Članovi skupštine zemaljske
crkve jesu:

I. Od ureda:

a/ Predsedništvo i svi činovnici zemaljske crkve, članovi vrhovnog sudišta i predsedništva generalnih odbora.

b/ Predsedništvo distrikta.

2./ Putem izbora:

a/ Zastupnici distrikta.

b/ dva zastupnika crkvenih učitelja i kantora.

Član 78.

Predsedništvo zemaljske crkve sačinjavaju: inspektor zemaljske crkve i jedan biskup, koji se svake tri godine menja. Inspektora zemaljske crkve biraju sve opštine zemaljske crkve iz reda njezinih svetovnih članova na 12 godina. On mora biti državljanin Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Njegov je zamjenik po službi najstariji inspektor distrikta.

Član 79.

Inspektor zemaljske crkve i njegov drug u predsedništvu, biskup, vode sve poslove zemaljske crkve, te su za svoje uredovanje podnositi skupštini zemaljske crkve izveštaj i polagati račun. Oni su i zajednički predsednici vrhovnog sudišta.

Član 80.

Osim predsedništva zemaljske crkve spadaju medju njezine redovite činovnike perovodje, blagajnici, odvetnici i računospitivači.

Osim toga može zemaljska crkva da namesti po potrebi i izvanredne činovnike, koji imaju u skupštini zemaljske crkve samo savetujući glas.

Član 81. U cilju rešavanja prešnih poslova zemaljske crkve stvara se zemaljsko-crkveno veće, kao izvršni organ skupštine zemaljske crkve.

Ono uređuje od jednog zasedanja zemaljske crkve do drugog, stvara svoje zaključke u ime i u zastupstvu skupštine zemaljske crkve, ponaša joj izveštaj, te joj je odgovorno.

Članovi zemaljsko-crkvenog veća jesu:

1. Predsedništvo skupštine zemaljske crkve, kao predsedništvo zemaljsko-crkvenog veća.

2. Biskupi i inspektori distrikta.

Član 82.

Troškovi imaju snositi distrikti srazmerno.

VI. O D E L J A K.

S i n o d.

Član 83. Sinod je zakonodavna skupština evangeličke zemaljske crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Saziva ga predsedništvo zemaljske crkve.

Član 84.

Članovi sinoda jesu:

Od ureda: inspektor zemaljske crkve, biskupi, inspektori distrikta, predsedništva seniorata.

Putem izbora:

1. Zastupnici seniorata, i to iz

svakog seniorata, u kojem se uzdržava 10 ili manje župničkih mesta, po 2, iz seniorata sa 10-20 župničkih mesta po 4 zastupnika, sa preko 20 po 6 zastupnika po pola iz svešteničkog staleža i iz reda svetovnih članova evanđeličke zemaljske crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Izbora, re- pušće 2. Iz svakog crkvenog distrikta po jedan zastupnik crkvenog učiteljstva.

Sinod. Član 85. Iz prava, da a izbora

ustava sv. Zastupnike seniorata biraju opštinske skupštine. Učiteljska tela biraju svoje zastupnike sama. Izabranim sinodalima ispostavlja senioratsko, odnosno distriktsko predsedništvo opunomoćenja.

ovoga, od državnog. Član 86. Sinod rešava pod predsedavanjem dobnog predsednika o valjanosti izbora zastupnika i o njihovom pripuštanju sinodu, bira većinom glasova svoga predsednika, i perovodje po pola duhovnog i svetovnog staleža, kao i po potrebi pojedine stručne odbore.

tela evanđeličke. Član 87. augsburške vero- ispovesti Sinod stvara svoje zaključke apsolutnom većinom. Za izmenu ovog crkvenog ustava potrebna je većina od 2/3 prisutnih.

veroispovesti. Član 88. i Srba, Hrvata

i Slovenaca. Članovi sinoda se svečano zaveravaju i polažu sledeću zakletvu: "Obćajem pred Bogom, da ću kod svoga delovanja

u Sinodu unutrašnju i vanjsku dobrobit evangeličke augsburške veroispovesti, po svom najboljem znanju i savesti, čuvati i paziti na to, da crkva u svemu napreduje u onome, koji je njezina glava, Hristu."

Član 89.

Sinod može svoje sednice odgoditi i proglasiti sebe, u svako doba, raspuštenim ili zaključenim.

Član 90.

Sinodu pripada pravo, da u smislu ustava evangeličke crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, samostalno uređuje unutrašnje poslove crkve u obliku zakona, koji ne mogu da stoje u protuslovlju sa državnim zakonima. Ovaki statuti, imaju na temelju ovoga, od državnog zakonodavstva sakcioniranog ustava zakonsku snagu za unutrašnje poslove crkve.

VII. O D E L J A K.

Š k o l e c r k v e.

Član 91.

Sva odgojilišta i učilišta, koja su bila sopstvenost autonomnih crkvenih tela evangeličke crkve augsburške veroispovesti jesu, zajedno sa svojim imanjem, pokraj onih, koji će se još postaviti, na osnovu državnog ustava i državnih zakona, sopstvenost evangeličke crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca.

Član 92.

Evangeličkoj crkvi augsburške

veroisповести pripada pravo da, u smislu svoje autonomije i državnih zakona, postavlja i organizira odgojilišta i učilišta. Ona rešava sve njihove poslove u smislu školskog statuta, s potpunim obzirom na ustanove državnih zakona.

Član 93.

Predavanje i nadziranje veronauke je isključivo pravo crkve. Sveštenici su crkve od ureda pozvani veroučitelji. Osim toga i svetovne osobe, evangeličke veroispovesti, kojima je crkva podelila osposobljenje.

Veronauka se predaje u materinskom jeziku.

VIII. O D E L J A K.

Gospodarstvo crkve.

Član 94.

Sva autonomna crkvena tela evangeličke zemaljske crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca raspolažu putem svojih zastupajućih skupština i oblasti, u granicama zakona, pod crkvenom kontrolom i nadzorom, slobodno i samostalno sa celim svojim imanjem, glede pribavljanja i potrošenja potrebitog dohotka, kao i glede uprave čitavog svog gospodarstva.

Član 95.

Revizija pristoji neposredno višoj crkvenoj oblasti, koja ga izvršava u smislu gospodarstvenog statuta.

Član 96.

Revizija gospodarstva zemaljske

crkve usledjuje po onoj komisiji, koja revidira račune crkvenog fonda./Odeljak IX./

Gospodarstvo crkvenih društava nadziru nadležna crkvena tela.

Član 97.

Za neuredno i protupravilno gospodarenje, kao i za štete, koje nastaju od manjkave revizije, materialno odgovorne upravljajuće revizionalne vlasti.

Član 98.

Nepokretna crkvena imovina ili imovina zadužbina, kojom upravljaju crkvene vlasti, može se otudjiti samo privolom zemaljske crkve.

Član 99.

Nepokretnom imovinom ima se tako upravljati, da se ne manji njezina sustina i sposobnost za donošenje plodova.

Član 100.

Zadužbinama ima se upravljati odvojeno od ostale imovine i dohodak upotrebiti prema volji utemeljitelja.

Ako je to uslijed promjene prilika nemoguće, onda je upravljajuće crkveno telo pozvano, da privolom neposredno predpostavljene oblasti odluči o tome, da se dohodak upotrebi u svrhu sličnu zadužbina.

Član 101.

Za pokriće redovitih izdataka jednog crkvenog tela ne sme se nikad upotrebiti crkveno imanje, nego samo njegov dohodak.

Član 102.

Svako crkveno telo ima da sastavi svake godine redoviti proračun o svojim godišnjim potrebama, kao i o prihodima, koji služe za njihovo pokriće, te se ima starati za pokriće.

Za opštine, koje neće da sastave proračun odgovarajući potrebama i da razrežu potrebnu crkvenu porez, učiniće oboje obvezatnim načinom seniorat.

Član 103.

Potrebe svakog crkvenog tela pokrivaju se: 1./ iz dohotka sa njegovog imanja, 2./ iz dobrovoljnih priloga, 3./ iz osobnih prinosa i 4./ oporezovanjem njegovih članova.

U tom cilju mogu distrikti na seniorate, ovi na crkvene opštine, a crkvene opštine na svoje članove razrezivati poreze, te je svaka punoljetna, za zaradu sposobna ili imućna osoba, koja pripada evangeličkoj crkvi augsburške veroisповesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca dužna plaćati porezu.

Član 104.

Svaki član evangeličke crkve augsburške veroisповesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca dužan je plaćati u onoj crkvenoj opštini porezu, koja je nadležna po njegovom prebivalištu.

Član 105.

Sva imovina i dohodak svakog člana evangeličke hrišćanske crkve augsburške veroisповesti u Kraljevini Srba,

Hrvata i Slovenaca podvržena je oporezovanju za crkvu, bez obzira na to gdje se ova imovina u državi Srba, Hrvata i Slovenaca nalazi. Imanja i dohotci takovih osoba, koji su članovi evangeličke hrišćanske crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca mogu se oporezovati samo u korist ove crkve.

Sve političke opštine Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca imaju se podeliti na župe sa sedištem jedne crkvene opštine.

Oporezovanje imovine i dohotka, koji se nalaze u jednoj župi, usledjuje na osnovu one porezne stope, koja je određena u crkvenoj opštini te župe.

Od svoga posjeda, koji se nalazi u području susedne opštine, odnosno prema državnom porezu na taj posed imaju članovi evangeličke hrišćanske crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca uvek da uplate polovicu ovde uobičajenog crkvenog poreza u nadležnu crkvenu blagajnu ove susedne opštine /opštine matice ili filijalne ili diaspore/

Višak do visine onog iznosa, koji bi otpao na posed ako bi ovaj bio na području crkvene opštine njihovog boravišta, bilo opštine matice, bilo filijalne bilo diaspore ima se uplaćivati u kasu potonje

Član 106.

Danci u naravi, koji spadaju

opštinskim činovnicima od članove opštine, moraju se po zato pozvanim nameštanicima crkvene opštine pokupiti i izdati činovnicima u ustanovljenoj količini i odgovarajućoj dobroti.

Član 107.

Crkvene opštine mogu u sporazumu sa dotičnim činovnicima i sa odobrenjem viših crkvenih vlasti danke u naravi od godine do godine otkupiti.

Član 108.

Svako je crkveno telo ovlašteno i obavezano, da zaostale prinose od dotičnih članova putem državne vlasti utera. Ali zaključci u tom pogledu i izkazi crkvenih opština moraju biti potvrđeni od seniora.

IX. O D E L J A K.

C r k v e n i f o n d.

Za unapredjenje svih crkvenih ciljeva uspostavlja se crkveni fond.

Član 110.

Dohotci crkvenog fonda jesu:

1. Dohodak od njegovog imetka.
2. Dobrovoljni prilozii.
3. Zadužbine.
4. Državne potpore.
5. Po zemaljskoj crkvi u tom cilju razrezane poreze.

Član 111.

Crkvenim fondom upravlja zemaljska crkva.

X. O D E L J A K.

C r k v e n o s u d s t v o.

Član 112.

Pod crkveno sudstvo spadaju crkvena prestupljenja, sporni upravni poslovi i bračne stvari.

Član 113.

Sudjenje o crkvenim prestupljenjima i njihovom kažnjavanju, kao i spornim upravnim poslovima uređuje statut o crkvenom sudstvu. Bračni zakon i bračni parbeni postupnik sačinjavaju posebne statute.

Član 114.

Crkva izvršuje svoju sudsku vlast preko svojih sudbenih stolova.

Ovi jesu:

- a/ Sudbeni sto seniorata.
- b/ Sudbeni sto distrikta.
- c/ Sudbeni sto zemaljske crkve.

XI. O D E L J A K.

Z a k l j u č n e o d r e d b e.

Član 115.

Predstojeći ustav evangeličke hrišćanske crkve augsburške veroispovesti u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca obvezatan je u smislu člana 46. državnog ustava za sve vlasti i državljane Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Kikinda , Z A G R E B i D. T U Z L A , 27. novembra 1926.

Dr. Wilhelm Roth, s. r. Dr. Filip Popp, s. r. Dr. Jovan Steinmetz, s. r.
Svet. Predsednik Sinoda Duh. Predsednik Sinoda Svet. potpredsednik Sinoda

